

M6

DEN ENE ELLER ANDEN ENDE?

FORMÅL	MATERIALER	OPDELING AF ELEVER
At træne elevernes evne til at skelne mellem endelserne -ene og -ende. At øge deres kendskab til de forskellige ordklasser og deres bøjninger, samt ordets korrekte brug i en sætning.	- Sætningskort (kan printes i 2 holdfarver for nemheds skyld) - 2 skilte med hhv. - -ENE (rødt for navneord) og - -ENDE (grønt for udsagnsord) - Arbejdsark (kopi/www) * 2 kegler	To hold med elever sat sammen parvis. Kan også sagtens laves som stillesiddende fordybelse.
		TIDSFORBRUG
		20-30 min.

INSTRUKTION:

Aktiviteten må godt foregå et sted, hvor der skal løbes et pænt stykke, så pulsen kommer lidt op, og man skal huske løsningen i længere tid.

- ☛ Keglerne sættes op et pænt stykke væk fra holdene, og skiltene placeres lige foran. Mellem keglerne lægges sætningskortene i 2 lige store bunker.
- ☛ Parrene står i 2 rækker, og der aftales, at hold 1 f.eks. skal lægge sine kort til højre for skiltet, hold 2 til venstre.
- ☛ Hvert af de første par får nu deres sætning, som de læser højt for hinanden og deres hold. Ordet, det drejer sig om, gentages en enkelt gang. Sammen skal de så finde den rette endelse. Så snart der er taget en beslutning, gælder det om at komme hurtigst hen til det rette skilt.
- ☛ Hvis endelsen er **-ene**, løber kun den **ene** hen til det røde skilt med '**-ENE**', lægger kortet, løber videre til bunken for at tage et nyt og spurter tilbage med det til næste par i rækken.
- ☛ Hvis endelsen er **-ende**, løber de **ende** mod ende hen til det grønne skilt med '**-ENDE**', lægger kortet, løber på samme måde hen til bunken for at tage et nyt osv. Her er det nemmest at lave armkrog med ryggen til hinanden, så man har godt fat. Deres bagdele må ikke miste kontakten på noget tidspunkt. Hverken på vej ud eller hjem!

Det gælder selvfølgelig primært om at få flest rigtige, men der må også godt gå sport i at komme først i mål med alle sine ordkort, så det bliver en konkurrence.

NB! Hvis eleverne synes, det er for grænseoverskridende at have så tæt fysisk kontakt, kan det løses på to måder. De kan enten placere et stykke papir/karton mellem deres ender eller løbe ved siden af hinanden, mens de holder sig selv på enden.

Aktiviteten skal ikke bremses af generthed eller gøre nogen skidt tilpas, men hold fast i, at turen hen til dette skilt skal have noget med 'ende' at gøre, så det huskes bedre.

ILLUSTRATION TIL

M6 - DEN ENE ELLER ANDEN ENDE?

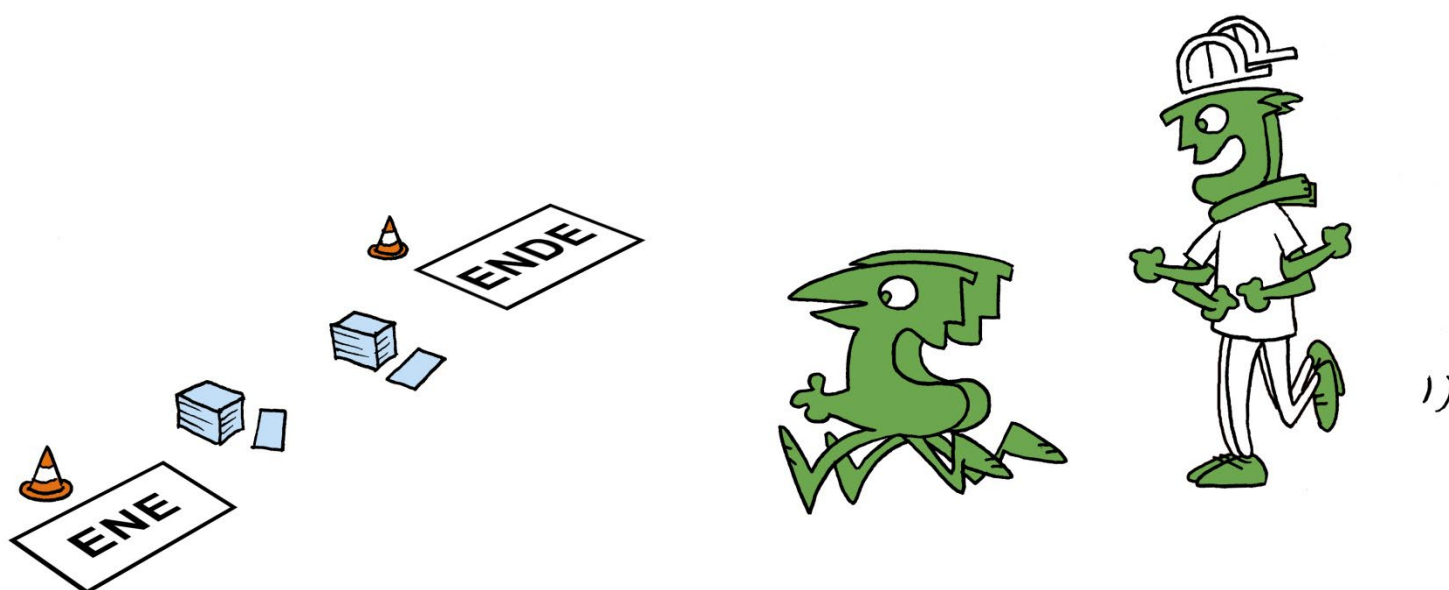

Illustration af www.saxoart.dk

NB!

Som forberedelse kan man med fordel lave forskellige øvelser med disse ord og bøjninger og give eleverne tips til, hvordan de kan skelne mellem navneord i bestemt flertal og udsagnsord i lang tillægsmåde – evt. ved hjælp af arbejdsarket.

Lad dem først se, om man kan udelukke, at det er navneord, dernæst om ordet beskriver noget - en tilstand, en ting, en person eller en måde at gøre noget på.

Hvis eleverne allerede har godt styr på grundled og udsagnsled, kan det også være en hjælp.

Tal gerne undervejs om mådesudsagnsord, sammensatte udsagnsled m.m.

Husk undtagelserne *SØSKENDE* og *TIDENDE* samt de navneord, som blot er afledt af et udsagnsord.

Han var et lysende/lysene geni.

sproggen

M6-1

Dorte var en styrende/styrene lærer.

sproggen

M6-1

Alle skibene kom sejlende/sejlene
mod broen.

sproggen

M6-1

Den store yacht havde
alle sejlende/sejlene oppe.

sproggen

M6-1

Mor kom slæbende/slæbene
med fyldte indkøbsposer.

sproggen

M6-1

Alle lysende/lysene var brændt ned.

sproggen

M6-1

Fodboldspillerne kom dampende/dampene
ind i omklædningsrummet efter kampen.

sproggen

M6-1

Man kunne se dampende/dampene
fra den store gryde.

sproggen

M6-1

Emil kendte alle tegnende/tegnene.

sproggen

M6-1

I billedkunst ser man mange
tegnende/tegnene elever.

sproggen

M6-1

Det ser lovende/lovene ud!

sproggen

M6-1

Fangerne har brudt alle
lovende/lovene i landet.

sproggen

M6-1

5.D kom råbende/råbene
ind fra frikvarteret.

sproggen

M6-1

De vindende/vindene spillere fik

...

sproggen

M6-1

Vindende/vindene var kraftigere
ude på havet.

sproggen

M6-1

I parken kan man høre
brølende/brølene løver.

sproggen

M6-1

Brølende/brølene fra de vilde dyr
gjorde én meget nervøs.

sproggen

M6-1

Fnisende/fnisene fra pigerne
bagest i bussen gjorde Ahmed flov.

sproggen

M6-1

Ulrik hadede den fnisende/fnisene
tøs foran ham.

sproggen

M6-1

I sløjd blev savende/savene brugt
flittigt hver time.

sproggen

M6-1

I skoven så jeg en masse
savende/savene skovhuggere.

sproggen

M6-1

Bølgerne kom sprøjtende/sprøjtene
ind over rælingen.

sproggen

M6-1

Sprøjtende/sprøjtene fra Torbens
bombe i poolen var voldsomme.

sproggen

M6-1

Trine kom gående/gåene ind
i butikken.

sproggen

M6-1

Denne opgave er legende/legene let.

sproggen

M6-1

Alle legende/legene på lejren
var sjove.

sproggen

M6-1

De fristende/fristene tilbud lokkede
børn til butikken.

sproggen

M6-1

Alle løbende/løbene blev skudt i

sproggen

M6-1

De løbende/løbene deltagere kom
først i mål.

sproggen

M6-1

Brudepigerne ordnede
slæbende/slæbene på deres fine kjoler.

sproggen

M6-1

Råbende/råbene hørtes langt væk

sproggen

M6-1

De spirende/spirene frø stod helt klar i vindueskarmen.

sproggen

M6-1

De hoppende/hoppene børn i trampolinen klukkede.

sproggen

M6-1

Hoppende/hoppene på den store luftpude blev højere.

sproggen

M6-1

Den lille dreng kom hjulende/hjulene ned ad gaden.

sproggen

M6-1

Hjulende/hjulene på cyklen var
blevet malet gule.

sproggen

M6-1

Glimtende/glimtene fra stjernerne
var tydelige i den mørke nat.

sproggen

M6-1

Prinsessen havde
glimtende/glimtene diamanter på.

sproggen

M6-1

Klassens seje tøser kom
valsende/valsene ind i lokalet.

sproggen

M6-1

Danserne havde de flotteste kjoler på
til alle valsende/valsene.

sproggen

M6-1

Politiet var ikke helt glade for de blinkende/blinkene baglygter.

sproggen

M6-1

Emilie så blinkende/blinkene fra ambulancen, længe før hun hørte sirenen.

sproggen

M6-1

De dansene/dansende deltagere i X-Factor er tit de bedste.

sproggen

M6-1

Af alle dansene/dansende valgte han lige præcis jitterbug!

sproggen

M6-1

De fleste af styrene/styrende var vildt seje, så hvad var bedst til hans nye racercykel?

sproggen

M6-1

Susie kom susene/susende ind
i saunaen.

sproggen

M6-1

På denne aften hørte man alt for let
lyden fra de susende/susene grene.

sproggen

M6-1

Mange af svingene/svingende
på ruten var dødsens farlige.

sproggen

M6-1

Mormor havde et meget
svingene/svingende humør.

sproggen

M6-1

Strengende/strengene på guitaren
sprang under koncerten.

sproggen

M6-1

De havde ikke ret til at tale på
klostrene/klostrende.

sproggen

M6-2

Hun valgte sin fyr udelukkende efter
hans udseene/udseende.

sproggen

M6-2

Fyrende/fyrene så kun efter
den nye pige i klassen.

sproggen

M6-2

Tænk, at alle dunene/dunende
i dynen er fra gæs!

sproggen

M6-2

At sidde dér sammen med sine forældre
var bare dræbende/dræbene!

sproggen

M6-2

Inden afgang, skulle de lytte til alle foredragende/foredragene.

sproggen

M6-2

Musen kom pilene/pilende hen ad køkkengulvet og fik mor til at skribe.

sproggen

M6-2

Farfar havde ganske enkelt aldrig oplevet noget lignene/lignende.

sproggen

M6-2

På modelbureauet lærte de at bevæge hofterne meget æggene/æggende.

sproggen

M6-2

Nu må æggene/æggende da snart have fået nok, ikk'?

sproggen

M6-2

Samtlige af udgangene/udgangende
var markeret med store lysskilte.

sproggen

M6 - 2

Lagkagebundende/lagkagebundene
var lavet af rugbrød - æv, hvor sundt!

sproggen

v

I dag vil jeg være
din tjenene/tjenende ånd.

sproggen

M6 - 2

Den gøene/gøende hund var
vildt irriterende.

sproggen

M6 - 2

Alle fuglene var smukke,
selv gøgende/gøgene..

sproggen

M6 - 2

På værtshuset kom dartpilene/dartpilende bare susende gennem luften.

sproggen

M6-2

Sagnene/sagnende fortalte om de smukkeste og mest drabelige kvinder.

sproggen

M6-2

De kæmpende/kæmpene mænd i ringen så alle forfærdelige ud til sidst.

sproggen

M6-2

På grund af vejret måtte de aflyse kampene/kampende den sidste dag.

sproggen

M6-2

Tallende/tallene hoppede og dansede på papiret foran ham.

sproggen

M6-2

På asylcentrene/asylcentrende
sad folk bare og ventede i årevis.

sproggen

M6-2

De badende/badene gæster
på hotellet nød det varme vand.

sproggen

M6-2

Ligende/ligene blev alle sammen
fundet dybt inde i skoven.

sproggen

M6-2

Jeg har aldrig før oplevet så
svinende/svinene en gruppe børn!

sproggen

M6-2

Bare de fik svinene/svinende ud af
stalden, før taget faldt ned.

sproggen

M6-2

Der var is på fjordene/fjordende hele den vinter, så ingen kunne sejle.

sproggen

M6-2

Der var faktisk mange forbrydere på min fædrende/fædrene side :-/

sproggen

M6-2

Nytårsaften var fædrende/fædrene de første til at fyre krudt af.

sproggen

M6-2

Afstandende/afstandene var helt uoverskuelige i det kæmpe land.

sproggen

M6-2

De satte ekstra folk ind for at opklare drabende/drabene.

sproggen

M6-2

Fortovende/fortovene blev altid
fejset tidligt om morgenen.

sproggen

M6-2

Jamen hør nu, forslagende/forslagene
var bare alt for dårlige!

sproggen

M6-2

Snart ville alle grenene/grenende
bukke under for al den sne.

sproggen

M6-2

På marken stod hjortende/hjortene
og nød den milde forårsluft.

sproggen

M6-2

I havnene var bådende/bådene
af mange forskellige størrelser.

sproggen

M6-2

Det var altid en fryd for øjet, når
føllende/føllene kom på græs.

sproggen

M6-2

Eleverne kom mylrende/mylrene ind fra
frikvarter - ivrige efter at lære grammatik!

sproggen

M6-2

Man blev helt misundelig, når man så de
småsludrende/småsludrene café-gæster.

sproggen

M6-2

Du skal være yderst forsigtig, når du
træder ind til de rugene/rugende høns!

sproggen

M6-2

Der var en trykkene/trykkende
varme overalt.

sproggen

M6-2

Den seende/seene tænker sjældent
over de blindes forhold.

sproggen

M6-2

Mener du det i overvejene/overvejende
grad, høj grad eller slet ikke?

sproggen

M6-2

Hovedvejene/hovedvejende blev
afspærret, så morderen ikke kunne flygte.

sproggen

M6-2

Folk klager altid over
togenes/togendes forsinkelser.

sproggen

M6-2

De rejsende/rejsene skulle snart
gøre sig klar til gå ombord.

sproggen

M6-2

Så kom artiklen endelig
i Sjællandske Tidene/Tidende!

sproggen

M6-2

Hendes elever var de mest
videne/vidende på hele skolen.

sproggen

M6-2

Husk at sænke skuldrende/skuldrene,
når du arbejder.

sproggen

M6-2

Som straf blev han sat til at male
bænkene/bænkende i parken.

sproggen

M6-2

Baggrundene/baggrundende i studiet
skulle være sorte for den rette effekt.

sproggen

M6-2

-ene

(NAVNEORD/SUBSTANTIV)

-ende

(UDSAGNSORD/VERBUM)

